

den kätterska

Fritänkaren

Nr. 131 November 2004

tolfte årgångens 10-e och sista nummer

Innehåll :

Filmen om Martin Luther (<i>och andra filmer</i>)	2
Rapport från årets bokmessa (del 2 och avslutning)	5
Alla araber är inte terrorister (<i>om muslimsk självkritik</i>)	6
Ahasverus minnen, del 43: <i>Cagliostro och Dumas</i>	7
Shakespearedebatten, del 65 : <i>Marlowe och Giordano Bruno</i>	10
Problem vid notskrivning - och ett särskilt problem med Puccini	11
Invasionen, <i>av Bo Olsson</i>	13
Kalender, november 2004	14
Den besynnerliga bombresan, del 6 : <i>Vild zigenarnatt i Bulgarien</i>	14
Den absurda krigsresan, del 16 : <i>Ankomsten i Ancona</i>	16
Länstolsresan, del 10: <i>Nervös eskorttripp till New Jaipalguri</i>	17
Regnflykten, del 3 : <i>Uppbrott från Simla</i>	19

Fritänkaren är egentligen främst en essätidning vars kanske huvudsakliga syfte är att framlägga de ständigt vidare forskningsresultat som kommer fram genom redaktörens och hans kontacters ständigt fortsatta forskning inom främst musik, litteratur, film, psykologi, filosofi, politik och religion men kanske främst genom deras resor och erfarenheter genom främst möten med människor och initieringar i främmande förhållanden. *Fritänkaren* försöker alltså helt enkelt främst att vara ett didaktiskt och sakligt informationsblad med syftet att upplysa.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.
Postgiro : 621 39 94 - 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)
Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)
Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)
Redaktionsslut för detta nummer : 6.11.2004

Copyright © C. Lanciai med medarbetare

Letnany 146

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet i HTML-format jämte andra skrifter på följande adress: <http://hem.fyristory.com/aurelio/>

e-post-adress : lanciai@hem.utfors.se

Filmen om Martin Luther

Man kan tydligen mindre och mindre lita på filmkritikerna. Lutherfilmen blev utskäld som ett två timmar långt sömnpiller, tydligen bara för att den saknar alltför mycket sex och våld och i stället har alltför mycket prat och historia. Symptomatiskt för kritikerna är även att de bara tar fram det negativa och ignorerar eller är blinda för det positiva. Lutherfilmen är framför allt en mycket välskriven film hoppligtad med stor omsorg och framför allt med den historiska sanningen för ögat. Den berättar en sann historia som är värd att berättas, då den alltid kommer att förbli aktuell så länge det finns maktmonopolpretentioner i världen. Det var detta som Martin Luther i egenskap av teolog reagerade emot när han ifrågasatte Vatikanens rätt att ha monopol på hela mänsklighetens salighet och kräva betalt för det. Hans historia handlar alltså egentligen bara om demokratins rätt och nödvändighet att ifrågasätta och revoltera mot diktaturen.

Samtidigt för filmen fram Luthers dilemma. Han hade inte räknat med de konsekvenser som faktiskt inträffade, närmare bestämt religiöst världskrig i mer än hundra år, och därmed är filmen inte alls okritisk mot honom, vilket många gjort gällande att den är. Hans begränsning var den typiske rättshaveristens: eftersom han visste att han hade rätt hade han ingen rätt att ta något tillbaka. Han såg bara sitt eget fall och den orättvisa hans sak utsattes för, varför han naturligtvis var blind för det stora hela och mest av allt för det politiska perspektivet. Han var ju bara teolog som kämpade för att tron på Gud skulle få vara en ren idealism och inte en opportunistisk kommersialism.

Naturligtvis var Erasmus av Rotterdam klokare, som förblev trogen katolik och inledde reformationen i den helt realistiska övertygelsen att kyrkan kunde reformeras inifrån utan att splittras. Det trodde många med honom, men då hade ännu ingen Medicipåve fått för sig att han skulle ruinera kyrkan ekonomiskt med att bygga Peterskyrkan. Även Michelangelo hörde till reformisterna men tjänade påven ändå troget i hela sitt liv. Jag minns att jesuiten pater Wilhelm Köster på 70-talet hade en serie föreläsningar om Luther som gick ut på att visa, att dennes enda misstag var att alienera sig från kyrkan, vilket var helt onödigt. Erasmus och Michelangelo hade nog hållit med honom. Luther var något för ivrig och tog till för hårda klubbor och glömde att teologin och kyrkan inte krävde samma metoder som hans fars och hans familjs professionella explosiva gruvdrift.

Nåja, det är lätt att vara efterklok. Vad man saknar i filmen är de andra samtida aktörerna på samma plan, framför allt Erasmus, men även Zwingli och Calvin och framför allt Ulrich van Hutten, den protestantiske fanatikern som först kämpade för Luther för att sedan bli hans främste kritiker. I filmen är Luther utan medkonkurrenter, och endast Peter Ustinov utgör någon motvikt i egenskap av skådespelare i sitt livs sista roll - filmen är sevärd bara för hans skull. Han spelar den gamle kurfurst Fredrik av Sachsen, som beskyddade Luther mot påven i rättvisans namn, utan vars hjälp Luther aldrig hade kommit utanför klostret. Nu blev han utsparkad med besked och kunde därigenom gifta sig med den frodiga Katharina von Bora - hennes grandiosa entré väcker farhågor om att filmen skall få en *happy end*, men lyckligtvis kommer hennes önskan om att ingen präst eller bonde eller politiker skulle få störa hennes älskogsläger på skam - Luther dras obönhörligt iväg från sängen till det kaos som han själv åstadkommit utan att ha haft den ringaste vilja därtill, vilket man väl kan förstå. En teolog bör inte bli politiker, varken frivilligt eller ofrivilligt.

Även andra filmer handlade om politik, exempelvis William Karelis och Eric Laurents kritiska granskning i sömmarna av den erbarmlige presidenten Bush Junior och hans familj. Den sittande presidentens farfar var en av de amerikanska affärsmän som höll Hitler och dennes regim ekonomiskt under armarna och som även (liksom Olof Palmes morbror) hade omfattande affärer i Auschwitz. Sedan dess har familjen Bush företrädesvis tjänat sina miljarder på att göra goda affärer med skurkar. Det har varit fullständigt lagligt, och ingen har haft några invändningar. Familjen Bush är alltså ett släkte av renodlade opportunisterna. Filmen var ett utmärkt komplement till Michael Moores "*Fahrenheit 9/11*" och sade ungefär samma sak men utan Michael Moores poser och effekter. Den franska dokumentären var uteslutande prat av kvalificerat slag och med en fullständigt suveränt genomförd konsekvent saklighet. Hela filmen är bara intervjuer, alla dessa många intervjuer är snabba och kärnfulla, och även om tempot inte alls är lika högt som Michael Moores måste man ändå anstränga sig ännu mer för att följa med i de hälsosamt intelligenskrävande svängarna. Höjdpunkten utgörs av den gamle senator Robert Birds våldsamma utfall mot den sittande presidenten och hans utläggning av hur denne inneburit en katastrof för USA med oöverskådliga konsekvenser framför allt beträffande Amerikas anseende utomlands (reducerat till noll av Bush), Amerikas trovärdighet och dess diplomatiska kontakter. Senatören menade, att den diplomati som Amerika byggt upp under två sekler hade Bush i sin dumhet och klumpighet förstört så grundligt att det skulle ta lika lång tid att bygga upp den igen. Hela filmen var sevärd bara för denne gamle senators skull, som ändå varit mycket god och nära vän med familjerna Bush och Reagan. Även andra republikaner har slagit larm om den sittande presidentens egenskap av världens största säkerhetsrisk och fara för demokratin i Amerika. Den mentalitet som besjälar Bushadministrationen är närmast jämförbar med den krigsmentalitet som Hitlerregimen suggererade upp efter att ha satt Berlins riksdagshus i brand och givit kommunisterna skulden för det. Med sin brist på utbildning och sin poängtering av blind terrorbekämpning med vilka medel som helst har Bushmannen tvingat in USA på en kurs mot fascism och militärdiktatur. Andra har påpekat att resultatet av USA:s urskillningslösa krigspolitik är att USA själv blivit talibaniserat, då Bushmannen hela tiden kör med Gud som käpphäst och har sin viktigaste uppbackning bland kristna fundamentalister i extremhögern. Gore Vidal har påpekat att det vansinnigaste med Amerika är att alla sekter är befriade från skatt och att den kristna högern därför har blivit så mäktig och rik. Att vara religiöst fanatisk är alltså en lönsam affär i Amerika. Det är en film som det absolut lönar sig att se om i utbildnings- och informationssyfte, ty nästan vartenda ord i filmen är väsentligt.

Detta skrevs före presidentvalet, som tyvärr bjöd på årets sämsta tänkbara världsnyhet: att Bushmannen får fortsätta i fyra år till med att göra sitt bästa för att polarisera motsättningarna i världen, accelerera växthuseffekten, öka Amerikas budgetunderskott, driva upp våldet, försöka konkurrera med Kina om genomförandet av världens flesta avrättningar och bli en värre säkerhetsrisk för hela världen än någonsin. Under sina första fyra år har idioten i Vita Huset gjort sitt bästa för att driva världen åt helvete, och nu har amerikanerna gett honom mandat till förnyade ansträngningar därtill. Alla de upplysta, informerade och utbildade (främst i Kalifornien och New York) röstade för Kerry medan alla de dumma och lättlurade röstade på Bush. Amerikanerna har varit lika dumma förut, exempelvis då de återvalde president Nixon 1972. Vi ska inte här gå in på närmare analyser av det förargelseväckande amerikanska presidentvalet, men det verkar troligt att den avgörande faktorn var Bushs och hans kristna extremhögers beslutsamma ställningstagande i frågan om legalisering av homosexualitet i äktenskap och partnerskap. Amerikanerna är fortfarande till stor del Puritaner.

Lyckligtvis har det även förekommit andra filmer. Det har visats en serie av bröderna Ethan och Joel Coens filmer av vilka de två bästa klart var "*O Brother Where Art Thou?*", en fri travesti på Odysséen med förrymda straffångare i södern som tema och med mycket och underbar musik, samt "*The Hudsucker Proxy*", en solskenshistoria om den fattige enkle gröngölingen från landet som hamnar i ett jätteföretags lägsta avdelning för att plötsligt bli föreslagen som chef för hela företaget, då styrelsen har intresse av att konkursa - en praktfull och konstruktiv satir om det amerikanska affärssamhället. Som alltid i bröderna Coens filmer går det aldrig som någon kan ana, och upplösningen är milt sagt mirakulös men fullt acceptabel. Det var också de som gjorde den spektakulära "*Barton Fink*", den kanske bästa Hollywoodsatir som har gjorts. Alla deras filmer glänsar av en viss idylliskhet. Redan deras första film, "*Blood Simple*", en svartsjukethriller, är en fullkomligt bedårande genial tillställning.

Den bästa thrillern var dock "*The Usual Suspects*" från 1995 av Bryan Singer med Gabriel Byrne och Kevin Spacey, en bisarr gangsterhistoria som inleds med en massaker på 27 män ombord på ett fartyg som ingen kan utreda eller begripa sig på, då alla vittnen strukit utom en, som ingen kan få tag på då ingen vet vem han är, en viss Keyser Söze, som alla undrar vem han är utan att någon någonsin får veta det - utom publiken. Trots den brutala storyn är det en av tidernas mest geniala gangsterfilmer, en pusseldeckare i en klass för sig.

Vi måste även framhålla Maria Carlshamres och Johan Brandhammars berömliga dokumentärfilm om *Estonia* i tre filmer, som TV4 producerat. Varje film tar en timme. Den första handlar om själva katastrofen, den andra handlar om bakgrunden, och den tredje berättar efterspelet. Den andra är den bästa, som går djupt tillbaka i Estlands historia och ger en överväldigande gripande bakgrund till katastrofen ur estniskt perspektiv, då huvudpersonen i denna film är Heikki Tann, som själv berättar sin och Ingrid Idlas historia, dotter till gymnastikpionjären, som gick till botten med fartyget. Detta är den mest renodlat dokumentära filmen av de tre och i en särklass för sig, en film som man gärna ser om och aldrig glömmer. För Estland var *Estonia* mycket mer än bara ett fartyg, då det symboliserade så mycket och stod för drömmen om framtiden och friheten och den närmaste kontakten med väst. Dess undergång blev något av en gestaltning och konkretisering av hela Estlands historia och öde med alla dess tragedier under 1900-talet. En sådan dokumentär, som strikt håller sig till bara den nakna sanningen utan åthävor och utan effekter, blir desto mera verkningsfull just genom sin ärlighet, och detta är väl idealet för dokumentärer.

Den bästa filmen var dock den gamla goda "*Himmelrikets nycklar*" (1944) på A.J.Cronins roman om en katolsk präst från Skottland i Kina, som arbetar där i många år och lär sig en vidsynthet och tolerans som går bortom den katolska kyrkans fattningsförmåga. Gregory Peck är idealisk i huvudrollen, och lika idealisk är Thomas Mitchell som hans bästa vän läkaren och ateisten. Det är en film om ren mänsklighet, jordnära och fullständigt äkta, som belyser både den katolska kyrkans tillkortakommanden och dess behjärtansvärdhet, där dock det att vara mänsklig inte bara är viktigare än alla kyrkans föreställningar och moral utan det enda viktiga för hela mänskligheten, då egentligen detta är det enda som alla människor verkligen kan ha gemensamt.

Rapport från årets Bokmässa, del 2 och avslutning.

Lördagen inleddes åter med en betydande litterär muntration i form av galna kåserier om den i år 150-åriga *Sherlock Holmes*. Den mest sakkunnige experten på området var norrmannen *Nils Nordberg*, som dock försovit sig och blev en halvtimme försenad till sitt seminarium, men när han väl uppenbarade sig skötte han ämnet med den äran. Han betonade bland annat författaren Conan Doyles främsta genidrag, att uppfinna doktor Watson som en fullständigt pålitlig upptecknare av sin beundrade vän Sherlock Holmes sällsamma annaler, en praktisk läkare helt utan fantasi som alltid var litet dummare än läsarna, så att dessa alltid kunde känna sig lika smickrade av honom som Sherlock Holmes själv. Hur man kunnat fastställa dennes födelsedag till trettondagsafton 1854 förklarades inte helt övertygande, och det råder något tvivel på denna punkt, liksom på många andra punkter. De 60 Sherlock Holmes-historiernas trovärdighet ifrågasattes med ett visst berättigande, ehuru deras litterära kvalitet, lysande espri och charmfulla atmosfär dock aldrig skulle kunna förnekas eller någonsin förlora sin aktualitet, vilket alla tre Sherlock Holmes-experterna och hela publiken var fullständigt överens om.

Om möjligt ännu mera underhållande var *Birgitta Ulfssons* samtal med *Arto Paasilinna*, som fastän han bara talade finska infriade alla de högsta förväntningarna. Han påminner något om Lasse Pöysti och gjorde ett mycket lugnt och lakoniskt framträdande med sin enorma stofthydda lika trygg och sävlig som en utomordentligt godmodig gammal nalle. Han fällde flera minnesvärda yttranden, som till exempel att han bara kunde tre språk, finska, samiska, och det tredje kom han inte ens ihåg. Det visade sig senare kanske kunna vara engelska, då han faktiskt fällde några engelska ord. Han menar sig vara en pikareskförfattare och är väl kanske den främste inom den genren idag genom sin utomordentligt lakoniska humor som dessutom lyfts upp av en mycket underfundig filosofi. Paasilinna kommer från Fiskarhalvön, alltså stranden av Ishavet, och när han med sina tre bröder en gång träffade president Kekkonen frågade denne: "Hur många är ni egentligen?" Artos bror lär då ha svarat: "Vi tar aldrig slut," ett svar kanske så betecknande som något för den mycket finurliga och bottenlösa Paasilinnafilosofin.

Många seminarier krockade med varandra, varför man missade till exempel P.O.Enquist, Robert Bly, Runeberg-seminariet, Oscar Wilde, Theodor Kallifatides och många andra. Dock fick man njuta en gång av *Herman Lindqvist live* fastän hans röst var utsliten, men under 20 minuter lyckades han ändå på ett berömligt sätt koncentrera kontentan av sin enorma svenska bok om *Napoleon*, som är ett berättigat tillskott till den oöverskådliga Napoleonlitteraturen på hundratusentals volymer genom belysningen av Napoleons svenska kopplingar främst genom sin marskalk Bernadotte, som ju gifte sig med den fästmö som Napoleon övergav. Som alltid gjorde Herman ett sympatiskt och behagligt intryck utan att vara det minsta pretentiös och utan att förfalla till publikfrieri eller populism. Han gör historiska intressanheter tillgängliga för en stor allmänhet genom angenäm förmedling, vilket bara är av godo och värt all uppskattning och uppmuntran, då det är ett enbart konstruktivt och mycket ansenligt arbete.

Sålunda blev det väldigt mycket finlandssvenskt på programmet, vilket gjorde det väl värt att ta vara på. Även Herman Lindqvist är ju från Finland, så det blev en lämplig avslutning på seminarieprogrammet för vår del som inletts så glänsande med Hans Ruin. Seminariernas största behållning var dock *Hans Blix'* fullständigt glänsande framträdande medan bottenappet var den bottenlöst dåliga presentationen av *Gore Vidal*, en desto mer oförglömligt skandalöst dålig planering som han dock måste anses ha varit mässans celebraste gäst.

Emellertid måste också något sägas om de enda två religiösa seminarierna som bevistades. *Jan Hjärpe* från Lund höll ett tjugo minuter långt föredömligt och extensivt anförande om islam ur strikt religionsvetenskaplig synpunkt utan att staka sig eller pausera en enda gång med en imponerande expertiskunskap som lämnade ingenting övrigt att önska, dock utan att gå in på en enda av de verkligt intressanta frågorna med islam, nämligen de moraliska.

Av ren nyfikenhet gick jag och hörde på *Karl-Erik Nylund*, ännu en finlandssvensk, men kom tyvärr något för sent - det är omöjligt att under de tio minuter som gavs som luft mellan miniseminierna i tid ta sig från ett till ett annat, i synnerhet om de ligger i diametralt motsatta ändor av mässhallen. Emellertid fick jag höra hans mycket intressanta definition på sin käpphäst, som han ser som något av sin livsuppgift att varnande analysera, nämligen manipulativa sekter. Han utgick från Knutby i sitt resonemang och namngav Jehovas Vittnen och Livets Ord som typiskt farliga manipulativa sekter. Enligt honom är en manipulativ sekt ett samfund som har som ledare en auktoritet som inte får ifrågasättas. Detta är en anmärkningsvärt demokratisk ståndpunkt. Under den definitionen skulle bland annat falla den katolska kyrkan, vars påves ofelbarhet är en etablerad dogm, hela islam, vars ledare Muhammed man kan mördas för om man ifrågasätter honom, (följaktligen den mest extremt manipulativa sekten av alla,) medan dock protestantismen skulle klara sig, (där man faktiskt får ifrågasätta allt och till och med homosexuella äktenskap,) hela buddhismen, där man inbjuds och uppmanas att ifrågasätta allt, medan dock även vissa politiska rörelser skulle falla under samma brännmärkning, framför allt Kinas ateistiska kommunistparti och Nordkoreas.

Intressant var också hans framhållande av de verkliga sektoffren, som är de anhöriga till sådana som uppslukats av manipulativa sekter, som inte gjort något för att hamna i sin situation och som inte kan göra något för att ta sig ur den. De som låtit sig uppslukas har gjort det frivilligt, men de anhöriga, som blir lidande känslomässigt, ekonomiskt, socialt eller genom förföljelser och påtryckningar från sekten, har icke gjort något för att förtjäna detta. Hans råd till dessa var att aldrig ge upp sin kärlek och att kanske detta var det enda medel som fanns till någon sorts utväg: - att helt enkelt *älska* de sina ut ur de manipulativa sekterna.

Om Bokmässan för övrigt, dess kommers, dess etablerade girighet, de "stora" författarnas odräglighet genom later, dryghet och självgodhet, förlagens opportunist och hänsynslöshet, den totala ytligheten över denna gigantiska affär - ju mindre sagt, desto bättre.

Alla araber är inte terrorister

Abdulrahman Al-Rashid är generalsekreterare för TV-stationen *Al-Arabiya* och skriver även en daglig kolumn i dagstidningen *Al-Sharq Al-Awsat*. Han har bland annat skrivit följande intressanta arabiska iakttagelser:

"Våra terroristsöner är slutprodukten av vår korrupta kultur. Merparten av alla självmordsbombare i bussar, skolor och vanliga bostadskvarter under de senaste tio åren har varit muslimer." Han menar att muslimerna måste inse fakta och att de inte kan rentvå sig från det rykte de har fått, vilket är lika förödmjukande, smärtsamt och hårt för dem alla.

Liknande tongångar hörs från *Ahmed Bahgat*, en muslimsk analytiker och skribent i den egyptiska dagstidning som står regeringen närmast, som menar, att "om alla islams fiender hade förenat sig i avsikt att skada islam, så hade de inte kunnat ruinera eller skada islams ansikte så mycket som islams söner har gjort genom sin dumhet, sina missgrepp och sin brist på orientering i vår tidsålder."

Man kan inte bortse från denna självkritik i den muslimska världen, som är mer än vad president Bush kan bestå Amerika.

Den ovan nämnda TV-stationen *Al-Arabiya* har i sina sändningar även visat en beklämmande video från ett barnläger i Gazaremsan, där barnen (mellan 7 och 15 år) fick lära sig handskas med vapen och hantera Kalasjnikovkulsprutor. De flesta av barnen var uppklädda i militäruniformer. Undervisningen inbegrep även hur man skulle lägga ut vägbomber och kidnappa judiska bosättare. Tränarna var maskerade terrorister som "förberedde barnen på att försvara sitt hemland". Till examen fick barnen diplom och licens med rätt att döda.

Härom dagen mördades en av Hollands mest frispråkiga journalister, filmregissör Theo van Gogh, brorson till målaren, av en marockan för att han vågat uttrycka kritiska åsikter om muslimsk fundamentalism.

Alla araber är inte terrorister, men tyvärr så är de muslimer som är det många. Dock har ingen i världen så främjat värvningen av terrorister för islam som president George W. Bush genom sin kortsynta politik, som bara tillgodoser amerikanska intressen, för vilkas skull han utan att tveka kör över vad och vem som helst i resten av världen. Det är den största faran med honom, att han helt saknar globalt perspektiv och bara tänker på Amerika, vilket inte kan främja Amerikas relationer med andra nationer. Särskilt skarpt har "Bush-doktrinen" (att president Bush förbehåller USA rätten att angripa ett annat land om det känner sig hotat därav) kritiserats av Kina, som menar, att USA resonerar som om det 21-a århundradet enbart tillhörde USA och inget annat land.

Ahasverus minnen, del 43: Cagliostro och Dumas.

Giuseppe Balsamo, eller greve Cagliostro, var en av de få som var så galen så att man kunde anförtro sig åt honom. När jag första gången testade honom med något av sanningen om mig själv och skämtsamt lät undslippa mig att jag var nästan 1800 år gammal, så tog han mig genast på allvar. Han tvivlade inte ett ögonblick på att jag faktiskt var den som jag så småningom för honom allena vågade utge mig för att vara. Och när jag väl en gång börjat berätta för honom om mina erfarenheter så tröttnade han sedan aldrig. Han ville ständigt höra mera. Och så småningom fann jag att det fanns ingen anledning att dölja något för honom.

Men ett område var jag mycket försiktig med att vidröra, och naturligtvis blev det sedan ingenting som han var så intresserad av som det. Det var naturligtvis fallet Jesus Kristus. Han tröttnade aldrig på att plåga mig med att pumpa mig på mera ögonvittnesskildringar och förstahandsuppgifter om denna historiens största skandal, och ju mera förtegen jag var och ju mindre jag ville avslöja om vad jag verkligen visste, desto starkare blev hans nyfikenhet och iver.

Min far var ju astrolog hos Herodes både den gamle och Antipas, och på den tiden då Jesus blev allmänt beryktad så fick min far i uppdrag av vällustingen Antipas att ställa Jesus' eller Josua Ben Josefs horoskop. Min far ställde det, och det blev det sista horoskop han ställde. Intet av alla de flera hundratals utförliga

horoskop som han ställde under sin livstid lade han ner så mycket tid och noggrannhet på som den sällsamme Galiléns.

Den äcklige Antipas grälade och tjtade jämt på honom för att han aldrig blev färdig med det eländiga horoskopet.

"Vad är det med det, eftersom du aldrig blir klar med det?"

"Jag vill bara vara säker," sade min far. "Jag måste kontrollera alla uppgifterna."

"Och vad är det då för märkliga uppgifter som måste kontrolleras?"

"Det kan jag inte säga förrän jag blir säker på min sak."

Och Herodes förlorade alltid tålmodet med honom, körde ut honom och muttrade: "Dessa förbannade judiska pedanter!" och var på dåligt humör för resten av dagen av oro och ängslan för det ständigt växande fenomenet Jesus Kristus.

Men Pappas horoskop över Josefs son av Juda stam och Davids hus blev färdigt till slut, men jag var den enda som någonsin fick se det.

"Min son," sade han, "detta horoskop är det sällsammaste som jag någonsin ställt." Jag fick se det och fann det likt de flesta andra horoskop. Det erbjöd inga märkvärdigheter för mina ögon. Väduren, Stenbocken och Fiskarna dominerade, men Mars var mycket olyckligt placerad och direkt hotad av Saturnus. Men något unikt var det inte med det horoskopet, lika litet som Hitlers var unikt vid första påseendet. Men när jag första gången såg Hitlers horoskop existerade ännu inte varken begreppet Vertex, ekvatorialascendenten eller planeten Pluto. Men det är en annan historia.

"Jag förstår inte, far, det unika med detta horoskop," sade jag troskyldigt.

"Och det förstår jag att du inte förstår, ty det märkvärdiga framgår inte av horoskopet som sådant. Men denna person är född exakt i brytningsögonblicket mellan två skilda tidsepoker."

"Jag förstår inte."

"Ständigt har jag kontrollerat mina kalkyler och räknat om dem på nytt, och för varje gång har detta fenomen endast bekräftats och understrukits än tydligare, att denne man är född i det ögonblick, i precis det ögonblick, då vårdagjämningpunkten övergick från Väduren till Fiskarna. Han är den förste som är född i en ny tid, och dominansen av hans Fiskar utvisar tydligt, att det är han som, med eller mot sin vilja, kommer att leda den."

Jag började förstå vart han syftade.

"Och hur skiljer sig Fiskarnas tid från Vädurens?"

"Väduren är naturkraften som litar till sig själv och som endast med sin envishet besegrar världen. Historien har hittills letts av sådana envisa andar som Abraham och Moses, Alexander den store och den gamle Cato, men denna nya tid tillhör en ny sorts ledare. Denna nya ledare är en känslig typ, en överkänslig och ödmjuk personlighet, som böjer sig för alla andra och som i ringhet visar vägen. Vädurens era är över, och allt vad dess ledande män åstadkommit, som den judiska religionen, den hellenska civilisationen och det romerska riket, skall falla sönder inför den nya tidens mera mystiska, reserverade, känsliga och opraktiska anda. Du skall få se. Denne man är utsedd av ödet till att bli den nya tidens portalfigur. Gårdagen tillhörde dådkraftens och envishetens män. Framtiden skall ledas av dem som uppgiver sitt liv och sina möjligheter och offerar sig själva. Du skall få se.

Detta kan endast du förstå. Den narraktige fursten med sina fester och frillor skulle aldrig fatta det. Låt honom frukta den unge Jesus och den nya tiden som skall vräka allt vad han lever för över ända. Jag skall aldrig betaga honom den fruktan, ty det vore att göra honom illusioner. Och du skall få se att min spådom slår in om denne nasaré. Han skall bli den nya tidens första och största offer."

Så tolkade min fader Jesus Kristus' horoskop, som jag tyvärr förlorade år 70 då allting i Jerusalem förstördes, och ingen kan påstå att hans spådom inte slog in. Däremot tvivlar jag starkt på hans kalkyler, eftersom jag inte vet hur han utförde dem. Han var en mycket större matematiker än jag, som mera har byggt mitt astrologiska vetande på direkta erfarenheter: jag har aldrig tålmod att räkna ut exakta sekunder utan avrundar allt till minuter, om det inte råkar vara exakt 30 sekunder extra. Men min far bemödade sig om att räkna med sekunder och ännu mindre enheter och kunde syssla i månader med tiotusendelar i logaritmuträkningar. Efter 2000 år vet jag knappt ännu ens vad logaritmer egentligen är. Jag hörde ordet för första gången på 1600-talet men kände igen dess principer från Pappas tabeller.

Men sådant kunde jag underhålla den gode Cagliostro med under ensliga nätter, och inför sådana historier lyste hans ansikte som en sol av sann fröjd och lycka. Efter honom har jag bara träffat en som lika hängivet kunde njuta av mina historier, och det var Alexandre Dumas, "den store negern", som elakt folk kallade honom.

Jag har redan berättat om mitt möte med honom. Med tiden ville han prompt att jag skulle samarbeta med honom och ingå i hans "författarfirma" som fast anställd, men detta vägrade jag bestämt. Jag avskydde hans manér att låta sina böcker till stora delar skrivas av andra medan han själv endast stod för deras kulminering, final och tillspetsning, och detta påtalade jag ständigt för honom.

"Allt detta i era böcker som dessa andra skriva är utomordentligt tråkigt att läsa, medan det enda som är bra i dem är det enda ni skrivit själv i dem," upprepade jag ofta, men då dunkade han mig i ryggen och sade:

"Men skulle jag då avskeda alla dessa mina kära vänner, som om de inte var i min tjänst aldrig skulle kunna förtjäna ett öre? Inte en av dem skulle kunna bli en Balzac ens!"

Vi skämtade ofta på tu man hand om den stackars Balzac, som vi båda hjärtligt ringaktade för hans totala brist på fantasi.

"De kan ge dig idéer och stimulera dig," fortsatte jag, "men de kan aldrig annat än litterärt dra ner ditt författarskap till en lägre nivå. De enda av dina böcker som är verkligen bra är de få som du skrivit helt och hållet själv. Allt vad dina anställda bidrar med är bara sågspån och utfyllnad, halmstoppning och bukfylla i form av luft."

Men han anställde bara fler.

Mest bedrövad var jag med tiden över att så hemskt stora delar av hans romaner om Cagliostro just var sådan luftig bukfylla. Han hade alltid fascinerats av Cagliostros gestalt, och jag kunde bereda honom den stora glädjen att skildra Cagliostro för honom som sann mystiker, vilket ingen annan tidigare kunnat. Biografierna om Cagliostro är annars normalt ensidigt negativa och fördömande då de bara ser honom ur krass materialistisk synpunkt. Men Dumas hade en positivare livssyn, och jag fann i honom ett lämpligt och tacksamt medium till att återupprätta Cagliostro inför evigheten. Han ensam har lyckats göra Cagliostro någon rättvisa. Alla andra har endast sett Cagliostros mask, hans fåfänga gimmickar, hans ytligheter och publika gester. Alexandre Dumas ensam kunde genom mig förstå Cagliostros själ och odödliggöra den för alla tider, ty hans romaner om Cagliostro äro under av dramatik och mystik, så länge Joseph Balsamo själv finns med i scenen. Allt som sker då Balsamo inte själv är närvarande eller aktiv är inte skrivet av Dumas.

Shakespearedebatten, del 65 : Marlowe och Giordano Bruno

- Var inte den protestantiska kyrkan i England lika sträng som den katolska, och om man hade en mera "liberal" attityd, var det inte då lätt att bli betraktad som "ateist" av illasinnade?

- Det var det verkligen, och det är just hjärtpunkten i vår diskussion. Protestanterna var till och med mera våldsamt fanatiska än de förföljda katolikerna, som inte ens brydde sig om att försvara sig, medan den protestantiska rörelsen i England så småningom kulminerade i den förskräckliga och ytterst intoleranta Puritanismen. Marlowe kände sina puritaner, hans vän och kollega den frispråkige predikanten John Penry blev hängd av den protestantiska intoleransens ledare i England ärkebiskop Whitgift, så han (Marlowe) måste ha varit ytterst väl medveten om den fara dessa utgjorde mot varje ansats till fritt tänkande, vilket var en alldeles tillräcklig anledning för honom att gå under jorden när han blev direkt hotad och låta det vara känt att han officiellt var död genom den mästertligt genomförda Deptfordkomplotten, den största intrigen under hela hans teaterkarriär.

Hans "ateism" är konsekvent baserad på sunt förnuft. I "Tamburlaine" angriper han islam, och "Doktor Faustus" är inte hans enda hån mot hela kristenheten. Hans sista pjäs under namnet Marlowe, "Massakern i Paris" (om Bartolomeinatten 1572), är en raffinerat fördold attack på hela det religiösa etablissemanget och det religiösa tänkandet och hur detta förstörde briljanta begåvningar genom hjärntvätt och gjorde dem till massmördare utan anledning. Marlowe föddes och uppfostrades i en religiös miljö, han skickades av sina målsmän till Cambridge för att han skulle bli teolog, men han genomskådade systemet och distansierade sig från det. Utan tvekan var han starkt påverkad av samtida fritänkare, som han träffade och umgicks med, som Raleigh, Northumberland, Harriot och Bacon bland andra, men kanske mest av allt av den imponerande integriteten hos Giordano Bruno, den störste fritänkaren och "ateisten" av dem alla, som var gäst hos sin vän Sir Philip Sidney i vars hus Marlowe kan ha förekommit som page, enligt vissa forskningar. Giordano Bruno statuerade ett exempel utan motstycke för envis pragmatism genom sin vägran att acceptera subjektiv inbillning och vidskepelse. Han var den förste som insåg att solen bara var en av hur många solar som helst i universum och drog därav den slutsatsen, att Gud inte kunde vara personlig utan snarare utgör hela universum med allt vad det innehåller. Ännu idag är han kontroversiell, enligt information på nätet har ännu aldrig någon riktig biografi skrivits över honom, hans journaler förstördes av Kyrkan i samband med att det Religiösa Etablissemanget brände honom på bål (1600) efter att ha hållit honom isolerad i fängelse i åtta år bara för att han vägrade acceptera läror från kyrkan som inte höll inför rationell analys. Han förnekade inte Gud utan endast Treenigheten. Mellan 1582-92 var han den ende som offentligt försvarade Kopernikus teorier om att jorden inte var centrum i solsystemet, och i motsats till Galilei vägrade han någonsin ta tillbaka någonting. I och med mordet på Giordano Bruno fick kyrkan panik och beslöt först då att bannlysa Kopernikus bok om solsystemet (1616) och bränna den med andra Indexbrännmärkta böcker på bål. Kyrkan har aldrig återtagit sin dödsdom över Bruno utan fördömer honom ännu idag som en hopplöst envis kättare - och försvarar därmed ännu idag mordet på honom.

Han var inte ensam. Få är idag medvetna om vilken oerhörd terrororganisation kyrkan egentligen var på den tiden, mycket värre än vår tids etablerade kommunistdiktaturer, då kyrkans inkquisition fick verka under mycket längre tid, drygt 500 år, (från 1231 till 1765, då den sista autodafén genomfördes,) och i hela

världen. Under renässansen mördade kyrkan systematiskt i sin etablerade salighets namn en miljon män, kvinnor och barn, en tvåhundrededel av hela den dåvarande mänskligheten, och då är inte alla Sydamerikas offrade indianer medräknade. Bara mellan 1500 och 1650 mördade den heliga Inkquisitionen 30,000 oskyldiga kvinnor för att de var "häxor".

Giordano Bruno var den förste som med kraft vände sig emot detta. Luthers reformation var egentligen bara en ekonomisk revolt mot Vatikanens skamlösa avlatsutpressning - de tyska furstarna stödde Luther och protestantismen då de inte ville finansiera Vatikanens slöseri - en fullständigt rationell reaktion på ren utpressning. Bruno gick längre och angrep religionens innersta väsen och predikade, att man måste kunna tvivla på allt för att kunna nå sanningen. Han förkastade kyrkans självsvaldigt självpåtagna uppgift att kommendera vad folk skulle tänka och tro och förordade självständigt tänkande i stället - han var definitivt den förste fritänkaren. Han träffade Sir Philip Sidney i Milano, de blev goda vänner, och hos honom tillbringade han sedan mer än två år i England, hans livs mest fruktbara, under vilka han skrev sina viktigaste böcker. Han lät sig även anställas av Sir Francis Walsingham i dennes underrättelsetjänst under kodnamnet "*Faggot*" (som kan översättas till "*Stubinen*") märkligt nog under exakt samma tid som Christopher Marlowe värvades som agent i densamma. Det går inte att bortse från denna koppling.

Problem vid notskrivning

Det huvudsakliga problemet är väl att notskrift aldrig kan göra den musik som den försöker åskådliggöra full rättvisa. Hur exakt en kompositör än instruerar sina tolkare hur hans musik skall spelas och hur den skall låta blir ändå tolkningen en helt annan sak än tonsättarens intentioner. Det är lika stora och oöverbryggliga skillnader som det uppstår vid översättning av poesi från ett språk till ett annat.

Redan de gamla grekerna var medvetna om musikens hopplösa tendens att inte låta sig fångas och definieras. Inte ens de fysiska lagarna räcker till för att få musik att stämma rent logiskt. Akustiken är en vetenskap för sig som ständigt bjuder på överraskningar då även den alltid lyckas undvika att ge de resultat som man avsett. Kort sagt, ingenting stämmer i musiken. Grekernas ord för notskrift är liktydigt med "antydan" - de gav alltså upp från början och nöjde sig med att antyda hur musik skulle spelas. Ingen har egentligen varit klokare sedan dess.

När man studerar de gamla klassikerna slås man av hur fullständigt obefintliga deras instruktioner var till sina musiker i noterna. Det står egentligen ingenting utom just själva noterna och hur de skall komma i relation till varandra. Det står ingenting om dynamik och nyansering, och tempobeteckningen är så knapphändig som möjligt. Så är det ända fram till den senare wienerklassicismen. Den förste som egentligen skriver musik exakt är Beethoven, medan hans samtida och lika wienerklassicistiske kollega Franz Schubert nöjer sig med att tuga om hur han vill ha det lika totalt som Antonio Vivaldi. Han sätter inte ens ut legatobågar, så att hans musik kan tolkas precis hur som helst - han tog för givet att varje musiker skulle finna nyanseringarna i hans musik fullkomligt självklara, varför han struntade i att markera dem. Och faktum är, att just sådan fri musik som Schubert och Vivaldi direkt inbjuder till hur stora variationer i tolkningen som helst.

Det klassiska exemplet kanske framför alla andra på hur fri musik kan vara är Bachs sista verk "*Die Kunst der Fuge*", där han inte ens markerar vilka instrument

som skall spela musiken. Det kan alltså vara vilka instrument som helst, allt från en ensam orgel till en kammarmusikensemble eller orkester. Arnold Schönbergs "*Verklärte Nacht*" är ett liknande verk - det kan utföras lika väl av en kammarensemble som av en orkester, och de nya bearbetningarna och arrangemangen av sådana verk upphör aldrig att multiplicera sig.

Om man då går till det motsatta förhållandet, så är ingen musik mer exakt än tolvtonsmusiken. Där står allt på pappret, och det går inte att göra några avsteg. Denna musik kräver mera teknisk precision än musik. Därför är den också död. Tendensen inom senromantiken med representanter som Gustav Mahler och Richard Strauss är att ständigt göra musikskriften mera preciserad, så att det ges ständigt mindre möjligheter i den till tolkningsvariationer. Många professionella musiker har klagat på det, att de stora senromantiska konsertverken bara kan framföras på ett sätt och att det därför blir stereotyp och tjatigt att ägna sig åt dem. Genom att ständigt bli mer tekniskt avancerad och därför kräva ständigt mera precisa tolkningsinstruktioner i notskriften, som gav mindre och mindre utrymme för uttolkarens egen fantasi och kreativitet till att göra musiken levande, sydde musiken åt sig själv något av en tvångströja, som den fastnade i. Genom Arnold Schönberg och tolvtonstekniken gjorde den ett desperat försök att bryta sig ut ur denna tvångströja varvid situationen bara blev värre och musiken fann sig i sin första totala återvändsgränd någonsin.

Under senare delen av 1900-talet har en tonsättare som Händel upplevat en renässans utan like med framför allt alla dessa gamla fjantiga operor om gamla absurda hjältar och krystade kärleksintriger som slagit ut Wagners och Richard Strauss mer exakta och tekniskt överbelastade operor, som aldrig tar slut. Hos Händel har regissörerna och uttolkarna funnit luft att andas, då dessa operor direkt inbjuder till fria tolkningar. Det improviserades fritt på Händels tid, och sångarna sjöng litet hur som helst, vilket kunde bringa Händel själv till förtvivlan, men faktum är att dessa absurda barockoperor var effektiva, och det har alltså visat sig att de är lika häpnadsväckande effektiva med all sin absurditet ännu idag. Friska fläktar blåser om denna musik som direkt uppmuntrar till hur fria tolkningar som helst, vilken frihet totalt saknas hos Wagner och Richard Strauss.

Det är intressant att ta upp Verdi och Puccini i detta sammanhang, Italiens största operakompositörer. Om det är något italienarna alltid har förstått sig på så är det musik, det var ju de som uppfann både den och notskriften som vi begagnar dem idag, och hos just Verdi och Puccini slås vi av några fenomen. Verdi laborerade bara med melodier. När han gjorde skisser var det bara melodier. I hans anteckningar återfinns bara melodier, som alltså i princip var det enda han arbetade med i musiken, medan allt det andra bara var påbackning och ornamentering som fick komma senare. Han är därmed ungefär så fundamental som en tonsättare kan vara. De flesta andra operakompositörer grep sig an med hela orkester-, kör- och solistapparaten på en gång och glömde därvid ofta bort just melodin, som därför så småningom försvann helt från de modernare operorna efter Verdi.

Puccini hade det gemensamt med Donizetti att det skulle gå snabbt. Det gällde att gripa idéerna i flykten innan de försvann. Puccini hade därmed så bråttom, att hans notskrift är ungefär den oläsligaste i musikhistorien. Hans förläggare rev sig i håret av förtvivlan och bönade och bad om förskoning, men det struntade Puccini i och klottrade vidare med sina plumpar och kladdar, som egentligen bara han själv kunde läsa, om ens han. Han var fullkomligt hänsynslös och struntade även lika blankt som Beethoven i om hans noter alls kunde sjungas. Puccini (liksom Beethoven) är ökad för sina omänskliga sångstämmor. Det skulle bara vara så, och

gick det inte, så måste det gå ändå. De visste hur musiken skulle låta, då de hörde den inom sig, och då var de praktiska problemen helt utan betydelse.

Därmed kan Puccini bland senromantiska tonsättare sägas komma närmast det grekiska tonskriftsidealet av bara en "antydning" till hur det borde vara. Faktum är att Puccini låter bättre än de flesta, medan egentligen ingen är helt säker på vad som egentligen står i hans originalpartitur.

Så var det också med Beethovens och Chopins pianokonsalter. Båda framförde sina pianokonsalter själva, och Beethovens tidigare pianokonsalter var fullkomliga hafs- och hastverk. Det var helt normalt att musikerna inte fick de utskrivna noterna förrän strax före konserten, medan bläcket ännu var vått och kladdade av sig. När någon då såg i Beethovens egna pianonoter kunde han inte läsa dem och frågade Beethoven: "Men du har ju själv inga noter att spela efter." För Beethoven var detta inget problem, då han förstod de "antydningar" han dock i all hast hade fått ner - och dessa pianokonsalter är outslitliga än idag.

I mellansatsen i Chopins pianokonsalt i E-moll saknas Chopins egna pianonoter. Han spelade konserten utantill och improviserade kadenserna på nytt varje gång, som om han komponerade om den vid varje konserttillfälle. Han behövde inga noter. Idag framstår denna konsalts mellansats som därför ganska tunn, då det är en nödortfölig rekonstruktion av något som Chopin kanske en gång kan ha antytt...

På tal om Puccini, det finns en skabrös historia om honom som kanske inte egentligen hör hemma i detta sammanhang, men den berättas ju aldrig annars. Även han hade en orolig mage, och vid ett tillfälle när han var hos goda vänner i Lucca kom han i en så prekär situation att han måste använda en potta. Olyckligtvis fanns det småbarn i huset, och oturen ville att ett litet sådant kom åt denna potta och dess innehåll och sedan fick härja fritt omkring i hela huset innan katastrofen upptäcktes. Sådant händer alltför lätt - det räcker med att en halvsenil tant trampar i en hundlort och sedan tar plats i finare salonger med persiska mattor med mera och vållar oöverskådliga skador för en avsevärd tid framåt och mycket fasligt extraarbete för tvätteriet medan hon själv dock förblir fullständigt oskyldig, då hon inte märkt det själv, och då ingen varit alert i god tid inför en sådan fara. Det lilla barnet i Puccinis värds hus hann kladda ner möbler och kläder och handduklar och mattor och golv innan naturkatastrofen äntligen uppdagades, varvid husfadern fällde det bevingade ordet: "Varför måste en *Maestros* diarré vara så mycket värre än alla andras!"

Denna historia från Lucca står inte i någon av Puccinis biografier. Den berättas här i smyg under bordet som en parentes till vad som aldrig står klart uttryckt i något musikpartitur.

Apropå flugbajsare:

Invasionen.

Det kan drabba vem som helst och drabbar vanligen oskyldiga.
De kommer i massor och ingenting kan hejda dem.
De kan komma vilken smygväg som helst,
och man märker dem inte förrän de är etablerade i en masskoloni av myriader.
Det värsta är lukten av dem: de sprider en sötaktig rutten stank
som i sin frånhet gör sig påmind överallt och sätter sig i kläderna.
Kommer de upp genom vasken från grannen?
Eller genom fönstret från någons försummade krukväxter?

Larvar de sig i kaffesumpen eller i avloppet?
En sak är säker: har man en enda banan svävar man i livsfara,
ty bananen är deras kärnenergi som utlöser deras kedjereaktion
som, om den väl kommer i gång, ingen mer kan stoppa.
Sedan är det bara att acceptera att man har bananflugor överallt
och ge allt hopp förlorat.

Sedan följer veckor av nödtvungna korståg
under rigorösaste anticimexdisciplin:
allt måste plastas in, all mat, alla sopor, alla krukväxter, all frukt,
och slaget blir oändligt tålamodsprövande och tar aldrig slut.
Enda sättet att döda dem är nämligen en och en.
De är pyttesmå och pilsnabba.
Man måste jaga dem med förstöringsglas
och med lömskhet ta dem bakifrån
och därvid hålla andan,
så att de inte varnas av din andedräkt eller dina vibrationer.
Det är en lopparkusmardröm,
och så fort man tror sig ha segrat
dyker det upp nya kullar från ingenstans.
Det är världens äckligaste flygfä,
och det långa hårda kriget mot dem blir förödande och uppslitande
då ingen annan metod hjälper
än att överrumpla dem bakifrån en och en och hålla andan.

- Bo Olsson

"Olägenheten med lägenheten är inte ohyran utan hyran." - Falstaff Fakir.

Kalender, november 2004.

- 12 Grace Kelly skulle ha fyllt 75.
- 24 Henri de Toulouse-Lautrec 140 år.
- 26 Tina Turner 65 år.
- 29 80 år sedan Giacomo Antonio Domenico Michele Secondo Maria Puccini avled.
- 30 Winston Churchill 130 år.

Den besynnerliga bombresan, del 6 : Vild zigenarnatt

Zigenartåget från Sofia till Istanbul bjöd på sin vanliga cirkus. För ovanlighetens skull var det proppfullt, varför man med eller mot sin vilja trängdes ihop med en massa stökiga turkbulgarer och zigenare. Naturligtvis skulle dessa röka fast det var en kupé för icke-rökare. En av de normala bulgarerna, en kraftig sådan i sin bästa ålder närmare 60, behagade protestera. Ordväxlingen blev allt hetare. Grälet blev allt högljuddare. Ändå insisterade de båda skyldiga, en skabbig gubbe och en slickad och sliskig slyngel, på att de hade rätt att få röka i en icke-rökar-kupé. Lyckligtvis kom konduktören förbi just när rent handgemäng var det enda som fattades. Det var tur det, för om det utbryter handgemäng bland turkbulgarer och zigenare tar det aldrig

slut. Men denna konduktör var en liten sirlig dam. Hur skulle hon kunna tackla stridsfärdiga brutala bulgariska tuppar? Hon sade dock bestämt och effektivt ifrån, och de båda huliganerna fick gå ut i korridoren och röka. När hon passerat in i nästa vagn kom de in i kupén och fortsatte röka där som om ingenting hänt.

Det var bara början. Zigenarkarusellen hade bara satt i gång. Vid nästa hållplats kom hela klanen invältrande ombord. Min stridbare antirökningskämpe skulle tyvärr stiga av, så jag fick fortsätta kampen mot barbarövermakten ensam, vilket jag naturligtvis avstod från. I stället ansatte de mig. Jag hade ju tagit parti för icke-rökarna, varför jag var fördömd och fritt byte. Att jag inte kunde bulgariska och de inte något annat än turkiska och bulgariska gjorde mig bara till ett tacknämligare byte och utmaningen större. Till slut fick de in en annan bulgar som kunde tyska och översätta. Han kom med den glada nyheten till mig att alla dessa glada rökare och resesabotörer skulle resa med mig hela vägen till Istanbul. Lyckligtvis var det ett skämt. De steg av i Plovdiv.

Men det kom andra zigenare ombord, och en av dem var sjuk. För att denne sjuke skulle få ligga bekvämt på denna resa i denna sittvagn insisterade de på att alla andra passagerare skulle utrymma hälften av alla kupéerna i vagnen, de främre. De ville att jag skulle flytta till en annan kupé i deras mitt, där de kunde ta hand om mig och ta reda på vad de ville om mig. De var mycket inställsamma, och naturligtvis var en av dem delvis svensk, en annan hade naturligtvis en svåger i Göteborg, en tredje visste naturligtvis allt om Sverige och berömde det utan och innan som för att smickra mig, en annan var säker på att jag måste känna hans bror någonstans i Stockholmstrakten, och så vidare. Det är alltid så med zigenare.

Jag hade naturligtvis ingenting emot att flytta ifrån min kupé, som ändå var full av fimpad cigarettök och nerlusad med matrester var den sjuke skulle beredas plats, men i stället för in i zigenarcirkelns centrum flyttade jag in i en annan kupé längre bortåt som till min lycka hade råkat bli ledig. De blev troligen snopna men försökte ingenting mer med mig, och jag fick äntligen läsa mina böcker i fred.

Men det varade inte länge. En stackars serb var i knipa och hemsökte mig. Han hade av någon anledning rest ifrån alla sina pengar i Sofia och kunde därför inte betala för sin biljett. Den kostade bara 4:50 leva. Jag hade inga leva. Då gick det naturligtvis lika bra att hjälpa honom med Euro om inte bättre. Att jag hade försökt avvisa honom hade bara gett honom mera övertalningsenergi. Det är alltid så med tiggare. Hans historia lät påskina att han lämnat en hel väska full med pengar i Sofia, som han bara glömt kvar där. Nu kunde han inte få varken mat eller pengar förrän han nådde sin bror vid gränsen. Jag gav honom en Euro. Han försvann för att uppsöka konduktören och kom tillbaka med en biljett och sade att det fattades 50 cent. Det kunde det ju inte göra, menade jag, då han fått biljetten. Jo, det gjorde det, insisterade han. Men jag hade inte 50 cent. Med nöd lyckades jag skramla fram 46 åt honom och sade att det var mina sista pengar. Han försvann igen men kom tillbaka utan vidare klagomål. Men snart började det igen. Han var hungrig och hade ingen mat. Kunde jag inte bjuda honom på en macka? Jag sade som det var, att jag bara hade tre brödbitar och att de skulle räcka hela natten. Han hade ju sin bror vid gränsen där han kunde få mat om bara någon timme. Ett telefonkort då? Hade jag inget bulgariskt telefonkort, så att han kunde ringa sin bror vid gränsen? Nej, något bulgariskt telefonkort hade jag inte. Själv hade han bara ett serbiskt telefonkort, som bara kunde användas inom Serbien....

Han var en allmänt trasslig typ med hes och sprucken röst, klen och förpint och frös hela tiden. Det *var* kallt i tåget. Han bad mig komma över i hans kupé, där det var aningen varmare. Jag tackade nej till hans generösa förslag. Snart kom zigenarna

dit och trängde ut honom därifrån. Han gick sedan oroligt omkring i korridoren hela vägen fram till gränsen.

"Hur kommer det sig att du reser här i dessa trakter där det bara finns skojare och banditer?" frågade han mig. Jag sade som det var: "Jag har vänner här."

Sålunda kom vi omsider fram till gränsen. Där stod tåget stilla till klockan 2, då passformaliteterna satte i gång. Den sista bulgariska konduktören var inte nöjd med min biljett, så jag fick betala 5 Euro extra för att bli av med honom de sista hundra metrarna på bulgariskt område. Sedan vidtog de turkiska passformaliteterna, och tåget blev stående till klockan 4.

Det var långt mellan varven med besöken, men man kunde vara säker på, att om man bara hade fräckheten att somna ifrån allting var genast en passtjänsteman där eller konduktör eller tullsnok och väckte en för att få undersöka ens papper, bagage eller person. Det slog aldrig fel. Följaktligen somnade man inte in utan låg bara och spände sig hela tiden, tills tåget äntligen satte i gång och lämnade alla gränsmyndighetspersoner bakom sig.

(I nästa nummer inleds *the Istanbul blues*.)

Den absurda krigsresan, del 16 : Ankomsten i Ancona - 31 timmar från Athen till Biella

Som avskedsgåva gav mig Elias en flaska Ouzo. Därmed hade jag faktiskt fyra flaskor att släpa på i bagaget: min egenhändigt köpta Retsina, den turkiska Martinin, likören från Biella och en Ouzo. Dessutom var Retsinan fördelad på två flaskor, då det var mer än en liter. Doktor Sandy hade varit stolt över mig. Aldrig hade jag förr burit med mig så mycket alkohol från Grekland, och tendensen var tydlig att det blev mer för varje gång. Det var bara att tacka och ta emot, dricka upp och bjuda med sig.

Båda gångerna i Athen hade krigslyckan vänt sig till de allierades fördel. Första gången hade det irakiska motståndet äntligen börjat vända ordentligt, och andra gången intogs Bagdad. Min sista kväll i Athen triumferade Rumsfeld och Bush medan hela världen fick se hur Bagdads kolossalstatyer av Saddam Hussein revs och slogs i bitar och hur Bagdadborna rullade med sig diktatorns betonghuvud och slog det med sina skor.... Man behövde nu inte längre själv bekymra sig om kriget. Vad som följde på sönderbombningen av Irak var nu helt Amerikas och Storbritanniens bekymmer. Företagare i USA hade fått alla återuppbyggnadskontrakt, men det var EU som skulle betala dem.

Mitt största bekymmer var hur jag skulle hinna fram till Biella på fredagen innan det blev för sent. Båten skulle nå fram till Ancona efter tre på eftermiddagen, och sedan kunde det vara en sju timmars tågresan med två osäkra byten. Ett alternativ var att i stället fara till Verona, övernatta där och fortsätta till Biella följande morgon. Jag informerade Lorella om allt detta per e-mail och lovade ringa henne så fort jag nådde terra firma i Ancona.

Jag hade tur. Lyckligtvis valde jag det tidigare 10-tåget till Patras i stället för att vänta till halv ett, men den tågresan till Patras tog bara fyra timmar, fastän det inte var IC. När jag kom till Patras klockan 2 (en timme tidigare än beräknat) inställd på att tillbringa eftermiddagen med lunch och kaffe och kanske uppsökning av mitt gamla strävsamma par i vandrarhemmet och deras skotske stamgäst Charlie, möttes jag på hamnkontoret av beskedet att det skulle avgå en båt redan inom en halvtimme. Jag behövde inte vänta till kvällen. Jag skulle nå Ancona nio på morgonen, och därmed skulle resan till Biella inte bli något problem.

Jag hade all anledning att vara nöjd med Balkanloppet, som denna gång för en gångs skull inte hade varit något gatlopp. Besöken i Athen, Sofia och Konstantinopel hos doktor Sandy, Diana och Ringo hade varit utomordentligt givande och befruktande för framtiden. Under dessa tio dagar hade kriget avgjorts och de allierade trots allt avgått med även en moralisk seger över megaskurken Saddam Hussein, ehuru den stora disken efteråt stod och väntade på dem med svåröverstigligena berg av bekymmer och saftiga räkningar. Doktor Sandy hade vid vår sista middag igår kväll stilla kommenterat situationen: "De allierade har

ställt till med en stor förstörelsefest och gjort det till sin ära. Måtte de också bara städa upp efter sig med någon ära." (*"The allies have made a glory of making a mess of it. Let's see if they can make a greater glory of clearing it up."*) Men han tvivlade på det.

Athen var lika ruskigt som vanligt med sin ödsliga asfaltdjungel, sitt förfall och sina uteliggare och oräkneliga dagdrivare och alkoholister, men som Graham Mackenzie från Xanthi sade: "Thessaloniki har alla en storstads bästa fördelar: ordning, renhet, parker, god luft, och allt fungerar, men jag avskyr staden. Athen har alla en storstads värsta nackdelar: kaos, smuts, elände, betongöken, världens sämsta luft och allt i förfall, men jag älskar och trivs i den staden." Jag vidimerade hans utlåtande till fullo.

Man nådde Ancona i tid och begav sig genast i ilmarsch till järnvägsstationen i sällskap av en ung resenär som skulle till Torino. På stationen fick man beskedet att ett tåg till Milano, som var tio minuter försenat, inväntades när som helst. Man hade inte mera tid på sig än att man just och just hann köpa ett biljettsupplement för 14:20 Euro. Jag ansåg det vara värt priset att komma fram i god tid, men jag hann därmed inte ringa och förvarna för min ankomst. Milano nåddes efter fyra timmar, och där skulle ett tåg avgå mot Torino om tio minuter. Jag hann precis bara ringa och förvarna genom Lorellas telefonsvarare och hoppas på att hon skulle hinna avlyssna den. Samma fenomen visade sig i Novara: man fick precis fem minuter på sig att byta tåg. Klockan fem steg man av i Biella, och vem råkade inte just då komma in i stationen från gatan om inte Lorella?

Hon hade inte kunnat öppna sin Hotmail och inte kunnat se mer än att det låg ett mail från mig. Hon visste alltså ingenting utom att jag var på väg någonstans ifrån. Gian Carlo avlyssnade mitt meddelande om mitt tåg från Milano 15:20. "*Just in case*" tog Lorella vägen förbi stationen vid en ungefärlig tidpunkt, och just då kom jag in i stationen.

Resan från Athen hade tagit precis 31 timmar med 5 timmars sömn. Den hade varit helt makalös med sina absolut precisa tajmningar vid bytena både i Patras, i Ancona, i Milano och i Novara. Och Lorella hade utan att få mitt e-mail kunnat exakt passa in sin mötesentré. Det var helt formidabelt.

Jag ramlade rakt in i den vanliga nöjescircusen. Det var ju fredag kväll och en stor tangofestival i Biella. Efter Fiats undergång i Torino och Piemonte har denna landsdel mer och mer börjat intressera sig för tango i stället, tangoklubbar har vuxit upp överallt i Torino och Milano och där emellan, så att Piemonte nästan blivit ett tredje tangoland efter Argentina och Finland. Och italienarna förstår ju om någonting det här med stil, så den piemontesiska tangon är både graciösare, vackrare och mera fascinerande än den mer allvarliga argentinska tangon och den mer rustika och robusta finska tangon, då dessa båda är mera sensuella medan den piemontesiska är mera estetisk och gracil.

Man försattes alltså rakt in i en omfattande tangovärld med rosor i håret, bara kvinnoskuldror, diamantgnistrande skospännen, knallröda sidenschalar, nätstrumpor och oemotståndligt eggande tangorytmer, medan samtidigt en jordbävning skakade om Piemonte (i tio sekunder) och *Corriere della Sera* basunerade ut Bagdads fall.

Som avslutning på dagen bjöds man på en Dario Fo-pjäs, den, där den ena tjuven och älskaren efter den andra gömmer sig i en golvpendyl, som varje gång den slår tolv slår ihjäl dem. Jag hade sett den förut för exakt 40 år sedan på Lilla Teatern i Helsingfors med Nils Brandt, Lasse Pöysti och Birgitta Ulfsson under Morfars 70-årsfirande. Den var hur rolig som helst, men jag somnade ändå hela tiden. Det skulle bli skönt att få komma i säng efter de 31 timmarnas rasande resande.

(I nästa nummer: *Festorgieturer på heltid.*)

Länstolsresan, del 10 : Nervös eskorttripp till New Jaipalguri

Resan ner från Naini Tal var den vanliga förnedringen - från bergens friska höghet till slättlandets olidliga kvalmighet och trängsel, smuts och stök. Men på stationen i Kathgodam brukar jag alltid möta en och annan västerlänning och så även denna gång - ett mycket trevligt par från Skottland, som just kommit förfriskade ner från bergen och nu måste tillbringa tre dygn i Delhi - jag vidarebefordrade Michaels varning för Dinghyfebern, som just nu grasserar i Delhi till följd av hetta och nederbörd - myggorna lär förekomma i molnmassor. De var tacksamma för min varning, men mest diskuterade vi fenomenet hur vi

västerlänningar nästan krampaktigt fortsätter att återvända till Indien trots alla de härresande fasor vi utsätts för där genom strul och strejker, sjukdomar och diarréer, infektioner och katarrer - redan hörde man den reguljära Himalayahostans ihåliga kvarkande överallt omkring sig mest bland hinduer och barn. Vi kunde inte förklara fenomenet. Vi måste bara konstatera det faktum att hur väl man än känner Indien och hur många gånger man än har varit här så är ändå varje ny resa ett helt nytt äventyr under vilket man måste lära sig allting om från början - nya lektioner varje gång, aldrig en upprepning. Detta är kanske dess huvudsakliga attraktionskraft.

Det var svårt att skiljas från Jay och Diana, från vår gemensamma middag och te, men mitt tåg avgick punktligt. Jag hamnade i mitten av en omfattande och mycket stökig Calcuttafamilj, där alla oavbrutet skrek till varandra. Värst var mormor, en skräcktant i hästvåg, vars spruckna röst kraxade som en skatas men för mycket hög volym ändå - hon hade tydligen hållit på så hela livet. Hon var mycket fet och ful och dominerade fullständigt hela familjen. Detta skulle bli mitt resällskap hela vägen till Barauni, minst 32 timmar.

Men det blev inte så, ty några mil bortom Gorakhpur stannade tåget och körde inte längre. Det stod stilla en timme, två timmar, tre timmar, och så vidare. Så småningom fick vi veta anledningen. En parlamentsledamot hade blivit förolämpad under ett besök i ett samhälle 2 mil framför oss, varpå han reagerat med att med polisens hjälp organisera en strejk som stoppade alla tåg på linjen, Indiens mest trafikerade, som var ockuperad. Underhandlingar med den förolämpade parlamentsledamoten pågick, men med parlamentsledamöter i Indien kan underhandlingar bli långvariga. Det blev de även här. Först efter sju timmar kunde tåget fortsätta.

Under den tiden hade mycket hänt ombord. Många hade övergivit det för att fortsätta med andra medel. Till dessa hörde min gode vän läkaren Manish Mittal, som jag hade ingående diskussioner med angående Aidssituationen i Indien. Han var mycket underkunnig och menade att det största problemet inte var själva epidemin och dess allt mer omfattande explosionskraft utan mörkläggningen av det hela, det universella förträngandet av saken, myndigheternas slapphet och likgiltighet och vägran att ta i tu med problemet, som just därför bara måste fortsätta växa lavinartat; medan cynikerna menade att det var bra för Indien med dess skenande befolkningsexplosion, vilken kanske just genom detta problem skulle åtgärdas på ett naturligt sätt. Manish trodde liksom flera experter i väst att Aidsexplosionen skulle bli störst i Kina och Indien.

En annan reskamrat hette Milan, egentligen Milando, och var mycket insatt i teosofin. Han rekommenderade ett Nicholas Roerich-museum i Darjeeling som jag inte kände till, och vi hade väldigt gott utbyte av varandra beträffande paret Roerich och de andra esoteriska pionjärerna i Indien under 1800-talet, som Blavatsky, Annie Besant, Alice Bailey, Younghusband och alla de andra.

Ett helt gäng ungdomar blev intensivt intresserade av mig och mörbultade mig med intervjuer om hur det var i Indien, skillnaden mellan Indien och Sverige, om jag haft några problem, och så vidare. För mig var allt gott i Indien utan några problem, men skillnaderna var nästan totala i klimat, mentalitet och ordning. I Indien är det nästan alltid för varmt medan det i Sverige är för kallt större delen av året, mentaliteten i Indien är mycket snabb och temperamentsfull medan den i Sverige är motsatsen, och i Sverige är ordningen exemplarisk på grund av fred i nästan 200 år medan Indien tyvärr på den punkten har mycket övrigt att önska.

Sjutimmarsförseningen blev till nio timmar, och när jag slutligen nådde Barauni var klockan 11 på morgonen efter nästan 40 timmars resa. Normalt brukar jag nå fram till New Jaipalguri vid den tiden, och aldrig tidigare i Indien hade jag råkat ut för en så kraftig försening, utom på flygplatser. Det var att befara att jag skulle förlora en hel dag på detta sätt genom en fullkomligt vanvettig strejk och 9 timmars mördande extra stillasättning på ett stationärt tåg.

Jag bjöd min stökiga men hjärtliga och vänliga tillfälliga Calcuttafamilj farväl och framhöll att de varit mycket underhållande hela tiden. Även mitt nästa tåg var fem timmar försenat, men på det behövde jag bara vänta i tre timmar - stinsen lugnade mig med att "det kommer snart". Till alla väntetider och förseningar i Indien bör man lägga till minst en timme.

Under tiden roade man sig med klientelet på det lilla stationsrestaurangkyffet, som hade fyra bord och två andra gäster, som tydligen aldrig sett en europé förut och därför var

mycket språksamma och nyfikna. Dagens omelett, den läckraste någonsin, var min första måltid efter Kathgodam.

Tåget kom, men vagnarna var hopplöst fullträngda, så jag smög mig in i första klass, där jag fann plats hos en polis och två blivande järnvägstjänstemän. Alla tre erbjöd mycket gott sällskap, och polisen poängterade gång på gång att han såg mig som "sin ärade gäst". Det blev fler personer så småningom, men man fruktade det värsta när konduktören kom.

Han påpekade genast strängt att jag befann mig i fel klass. Jag förklarade att det varit omöjligt att ens komma in i min "sleeper class" och erbjöd mig att betala skillnaden. Han sade okey och försvann.

Tidigare har detta aldrig varit ett problem. Vanligen har jag haft bara färdbiljett och sedan betalat extra beroende på vilken klass jag hamnat i. Ibland har jag kommit billigare undan, ibland dyrare. Men denna gång hade jag råkat ut för en pedant. När han kom tillbaka (45 minuter före ankomsten till Siliguri) hävdade han att hans tjänstgöring ej omfattade hela vägen från Barauni, varför jag måste betala böter på 1200 rupier. "Har du råd med det?" frågade han leende. Jag erkände att det var ganska hårt. "Så vi låter saken vara," sade han och lät mig fara vidare oantastad till Siliguri.

Detta är Indiens oroligaste hörn, där det längre upp förekommer regelbundna bombattentat, överfall och mord; men sällan har jag känt mig säkrare i Indien med en så godmodig konduktör och dessutom beväpnad eskort utanför kupén hela vägen.

De två järnvägstjänstemännen i 20-årsåldern som jag delade kupé med ville naturligtvis veta allt om Sverige. "Använder man tobak i Sverige?" var en av frågorna. Jag svarade, att det var ett stort hälsoproblem som ofta ledde till cancer och förklarade, att det på varje cigarettpaket fanns en tydlig varning för tobakens absoluta hälsovådlighet. De hade sett mig ta en sup från min whiskyflaska, så de sade att sprit var lika skadligt. "Bara i övermått," genmålde jag. "I små portioner som medicin gör det bara gott och håller magen i skick." Den utsagan hade jag kunnat gå genom eld och svavel för.

Men det lyckigaste mötet var med ingen mindre än Shailendra Chaudhari från Luleå, där han faktiskt studerat i sex månader för att bli gruvgeolog i Arunachal Pradesh, där han bodde i Itanagar och bjöd mig hem till sig. När han hörde att jag var från Sverige blev han överlycklig och ville visa hela Arunachal Pradesh för mig - han hade även hus i Naini Tal. Vi växlade genast ivrigt adresser och började planera vilt för framtiden, för Arunachal Pradesh ingick liksom inte i programmet för denna resa.

Vi kom fram till New Jaipalguri precis klockan 23.40 precis 52 timmar efter att jag lämnat Kathgodam. Det var rekord. Naturligtvis var det för sent att försöka ta sig upp till Darjeeling, det fick anstå till morgondagen, och dessutom regnade det.

Jag sökte övernattningsmöjlighet genom stationens "retiring room" och fick en säng i sovsal med tolv sängar där fyra andra trötta passagerare redan låg och sov. Det var det så kallade "new dormitory", men i toalettrummet hade lavoaren redan lossnat från väggen och låg i bitar på golvet.

Det var ett trött välkomnande av en trött resenär efter en 52 timmars vådlig tågresa genom strejker och med ogiltig biljett och praktiskt taget utan mat med bara regn att erbjuda till väderlek och en övernattnings med lavoaren slagen i bitar och strandad på golvet. Det var bara att somna ifrån alltihop.

(I nästa nummer : Överraskningarnas Darjeeling)

Regnflykten, del 3 : Uppbrott från Simla.

Min stora vilodag i Simla blev fullkomligt späckad av program. Utom det hjärtliga umgänget med Johannes och Max, som pågick med pauser och avbrott hela dagen, besökte jag även Simlas vackraste hus, vicekungens residens byggt 1888, där inträdet till detta numera "Institut för Avancerade Studier" med omgivande park var 20 rupier för indier men 100 rupier för utlänningar. Jag tackade nej till denna diskriminering.

Jag företog även en vandring upp till aptemplet på apberget (på nästan 2500 meter) där jag konstaterade det samma som för tio år sedan: där fanns många vackra träd att studera som totalt skyvde hela utsikten.

Men där uppe träffade jag Simon från Schweiz, som just hade kommit ner från Spiti och Kinnaur. Han gav mig en adress i Dankhar och även många andra goda råd. I Simla saknade han den tibetanska maten. Vi hade sedan en angenäm testund tillsammans.

På det klassiska "*Indian Coffee House*" träffade jag Ruben och Anna från Spanien, som just skulle iväg till Sarahan och Kinnaur. Han hade varit där förut och visste var man skulle bo i Sarahan. Det var möjligt att vi skulle ses igen under resan, då även de skulle ta samma rutt som jag och sluta i Ladakh. De skulle bara ha en dags försprång.

Det var soligt i Simla med 25 grader varmt, och jordbrukarna visste att berätta att det regnat för litet. Monsunen hade öst ur sig över Assam och Bihar och inte orkat fram till Himachal. Därför var äpplena så sura i år, och vi var mitt i äppelsäsongen. Pärönen såg bättre ut.

Det var skönt att sitta i solen på Chowrasta (*the Mall*) precis som i Darjeeling och njuta av folkets myller omkring Kiplings "*Scandal Corner*". Simla är modernare och renare än Darjeeling och har framför allt bättre väder, medan jag ändå föredrar Darjeeling för dess äldre och anrikare charm. Men ingenting slår Simlas "*Indian Coffee House*", där man kan sitta och sörpla gott kaffe för gott, om det inte var så dyrt: hela 9 rupier koppen (1,80 kronor) medan teet bara kostar 3 (60 öre). Så bra trivdes man där, att man naturligtvis vid en ofrivillig armbågsstötning stjalpte ut den sista koppen över kollegieblock och Laxness romansidor - men det är en annan historia.

Det ändå kanske mest positiva med denna lysande upptakt till resan i Simla var att det var nästintill totalt oförändrat sedan 10 år. Det hade expanderat mycket men utanför staden, så att det anrika centrum och dess Kim-prägel förblivit intakt. Följaktligen trivdes man bättre i Simla än någonsin. Resan hade inte kunnat få en bättre start.

Johannes försökte förgäves få mig att stanna längre, när han nu hade lyckats uppbåda Max Chablon och allt. I min tur försökte jag få honom att komma till Leh. Jag vann. Han skulle komma till Leh före mig, och jag fick fara. Max lovade att skaffa sig en internetadress. På 'Yahoo' fick man ju nu 100 mb genast.

Min sista bekantskap var en glad gosse som drev en egen resebyrå och hade kontakter över hela Kinnaur och särskilt i Chitkul. Han var känd som '*Bullet*'. Han var mycket intresserad av haschsituationen i Göteborg och ville veta om det var lättillgängligt i Sverige eller inte, varvid jag svarade att det var alltför lättillgängligt, vilket förde oss in på diskussioner om hur det visserligen kunde vara bra för somliga men inte för alla.

En belgare tog in på mitt hotell strax före min avresa. Han hade varit i Ladakh och Spiti men föredrog Ladakh på alla sätt. Han verkade ganska blaserad och var helt missnöjd med Simla, en rik stad där det ingenting fanns att göra och där alla priser var hutlösa. Han hade inte varit i Kinnaur. Följaktligen kunde jag med gott samvete lämna Simla för Kinnaur - denne belgares missnöje med Simla var just den knuff som behövdes för att få iväg mig trots Johannes och Max och *the Indian Coffee House* och hela Simlas utomordentliga trivsel.

När jag kom tillbaka från frukosten hade belgaren gett sig iväg. Det var bara att ge sig iväg själv.

(I nästa nummer : *Till Sarahan.*)

Ni besöker väl vårt fotoalbum?

<<http://goto.Glocalnet.net/haurelio/fotoalbum.html>>

Göteborg 6.11.2004